

Serdar Mohammed v. Ministry of Defence**Welke rechtsgrond voor vrijheidsberoving in niet-internationale gewapende conflicten?**CEDRIC DE KOKER^a

^a Wetenschappelijk onderzoeker, Institute for International Research on Criminal policy, Universiteit Gent (Corresp.: Cedric.DeKoker@Ugent.be).

Op 2 mei 2014 sprak de *High Court of Justice of England and Wales* zich in eerste aanleg uit over de zaak *Serdar Mohammed v. Ministry of Defence*. In deze zaak werd het detentiebeleid van het Verenigd Koninkrijk (VK) in Afghanistan op de korrel genomen en het vonnis, waarbij het VK veroordeeld werd wegens schending van Artikel 5 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM), deed het nodige stof opwaaien. Om de zaak te beslechten, zag de rechter zich genoodzaakt om zijn licht te werpen op enkele van de meeste complexe en recente internationaalrechtelijke thema's, waaronder de extraterritoriale toepassing van mensenrechten en de interactie van dit recht met het humanitair recht. Dit maakt de zaak bijzonder interessant en over elk van deze punten zou uitgebreid geschreven kunnen worden. Hier zal enkel ingegaan kunnen worden op het centrale thema, met name welke rechtsgrond het VK kon invoeren om de vrijheidsberoving van personen in niet-internationale gewapende conflicten (NICs) in het algemeen, en in Afghanistan in het bijzonder, te rechtvaardigen en in hoeverre deze detentie conform Art. 5 EVRM was. Ten tijde van het schrijven van deze rubriektekst was de zaak hangende voor het *UK Court of Appeal* en een uitspraak wordt in het najaar van 2015 verwacht, waardoor dit het uitgelezen moment is om de eerste uitspraak te reviseren en enkele kanttekeningen te formuleren.

1. Achtergrond

Vooreerst, een kort overzicht van de achtergrond, de feiten en de eisen in de zaak. Sinds 2001 waren strijdkrachten van het Verenigd Koninkrijk actief in Afghanistan, waar zij deel uitmaken van de *International Security Assistance Force*, oftewel ISAF, een internationale troepenmacht die tot 28 december 2014 de Afghaanse overheid bijstond in het NIC met Al Qaida en de Taliban. In het kader van deze opdracht, zagen de strijdkrachten zich regelmatig genoodzaakt om bepaalde individuen van hun vrijheid te beroven, met name omdat zij een risico vormden voor de plaatselijke bevolking, de internationale troepenmacht of het welzijn van de missie. Het ging hierbij voornamelijk om opstandelingen die verdacht werden van het vervaardigen en plaatsen van geïmproviseerde explosieven. Zo ook in het geval van Serdar MOHAMMED (SM). Omdat het Brits ISAF-contingent over inlichtingen beschikte die aangaven dat hij een hooggeplaatste Taliban-commandant zou zijn, werd SM op 7 april 2010 aangehouden en overgebracht en opgesloten in verschillende Britse legerbases in de Helmand provincie. Conform de NAVO operationele plannen (SOP 362), liet het VK gewoonlijk ten laatste na zesennegentig uur de gevangenen vrij of droegen zij deze aan de Afghaanse autoriteiten over met het oog op berechting. Echter, omwille van het vermoeden dat het uitgebreid ondervragen van SM belangrijke inlichtingen over de schuilplaatsen en tactiek van de Taliban kon opleveren voor de Britse troepen, werd hij vijftientwintig bijkomende dagen vastgehouden. Na het verstrijken van deze periode werden alsnog plannen gemaakt om hem aan de Afghaanse overheden over te leveren. Omdat de Britse strijdkrachten als gevolg van de overbevolking van de gevangenissen voorlopig geen plaats hadden voor SM, werd hij om 'logistieke redenen' uiteindelijk gedurende een totaal van honderden-

tien dagen vastgehouden. Tijdens die periode werd hij bovendien niet in de mogelijkheid gesteld zijn gevangenschap aan te vechten voor een rechter.

Voor de rechter betoogde SM dat zijn vrijheidsberoving onwettig was. In eerste instantie achtte hij zijn detentie strijdig met het Afghaanse recht. Aangezien de Britse troepen op het grondgebied aanwezig waren op uitnodiging van de Afghaanse overheid, kon naar zijn mening verwacht worden dat zij in overstemming met het plaatselijke recht dienden te handelen, wat *in casu* volgens hem niet gebeurde was. Daarnaast beweerde hij dat zijn detentie in strijd was met het recht op persoonlijke vrijheid, zoals neergelegd in Artikel 5 EVRM en door de 'Human Rights Act' in de Britse rechtsorde geïmplementeerd. In het bijzonder, zo beargumenteerde hij, was er geen enkele rechtsgrond voorhanden, noch in het nationale recht van het VK of Afghanistan, noch in het internationale recht, waarop de Britse troepen konden steunen om hem voor de periode van 110 dagen van zijn vrijheid te beroven, waardoor het verbod op arbitraire vrijheidsberoving geschonden zou zijn. Indien de rechter echter toch het bestaan van een rechtsgrond voor detentie zou erkennen, stelde SM in subsidiaire orde dat de bevoegdheid om tot detentie over te gaan in dat geval beperkt was en niet langer dan 96 uur kon duren, noch louter om het vergaren van inlichtingen of omwille van plaatsgebrek kon plaatsvinden. Bijkomend stelde hij in dit verband ook dat Artikel 5 EVRM geschonden was omdat de vrijheidsberoving niet door een rechter werd gevorderd of gecontroleerd, maar door een minister was goedgekeurd. Omwille van deze redenen, eiste SM een vergoeding voor de schade geleden door onrechtmatige opsluiting. Het ministerie van defensie van het VK betwistte de eisen van SM over de hele lijn.

2. De uitspraak

Met het oog op beslechting van de zaak, onderzocht de rechter achtereenvolgens of de detentie-praktijken van het VK verenigbaar waren met het Afghaanse recht en of de vrijheidsberoving van SM verenigbaar was met Art. 5 EVRM. Met betrekking tot de eis onder Art. 5 EVRM besteedde de rechter in het bijzonder aandacht aan het extraterritoriale toepassingsgebied van het verdrag, alsook aan de vraag of art. 5 EVRM gekwalificeerd of buiten toepassing verklaard moest worden door de *lex specialis*, internationaal humanitair recht (IHR) of het bestaan van een resolutie van de VN Veiligheidsraad. Wat volgt is een beknopte weergave van zijn bevindingen.

Wat de verenigbaarheid met het Afghaanse recht betreft, besloot de rechter dat in het plaatselijke recht geen rechtsgrond gevonden kon worden om de langdurige vrijheidsberoving te rechtvaardigen. Uit getuigenissen van deskundigen kon afgeleid worden dat voor de toepassing van het Afghaanse nationale recht de Britse troepen, die op vraag van de Afghaanse overheid in het territorium aanwezig waren om de vrede en veiligheid te bewaren, mogelijk gelijkgesteld konden worden aan de Afghaanse politie. Tevens bleek dat het nationale recht de Afghaanse politie een beperkte detentiebevoegdheid toekende om tot vrijheidsberoving over te gaan in het geval een individu verdacht wordt van een misdrijf op voorwaarde dat de verdachte vervolgens zo snel mogelijk en ten laatste binnen de 72 uur overgeleverd wordt aan het openbaar ministerie met het oog op vervolging. Bijgevolg bood deze rechtsgrond geen blijvende rechtvaardiging voor de langdurige detentie van SM. Deze werd immers onwettig vanaf het ogenblik het de voorgeschreven termijn overschreed. Omdat de rechter van mening was dat het niet zijn taak was om het Afghaanse recht uit te voeren, knoopte hij hier echter geen gevolgen aan vast.

Vervolgens richtte de rechter zijn blik op de eis gebaseerd op Art. 5 EVRM. Gezien de advocaten van het VK beweerden dat art. 5 EVRM aangepast of buiten toepassing verklaard moest worden door de *lex specialis*, zijnde het internationaal humanitair recht (IHR), of het

bestaan van een resolutie van de VN Veiligheidsraad, behandelde hij deze topics vooraleer hij de verenigbaarheid met het artikel zelf onderzocht.

Met betrekking tot het laatste, stelde de rechter vast dat de opeenvolgende resoluties van de Veiligheidsraad met betrekking tot Afghanistan allemaal voorzagen in een mandaat voor ISAF om de Afghaanse overheid bij te staan met het oog op het verbeteren van de veiligheidssituatie in het land. Om de deelnemende staten van ISAF in de mogelijkheid te stellen het mandaat uit te voeren, machtigden de resoluties de staten om 'alle nodige maatregelen te nemen die nodig waren om het mandaat te volbrengen'. De advocaten van de VK lazen in deze machtiging een rechtsgrond om bepaalde personen van hun vrijheid te beroven. Wanneer een persoon een veiligheidsrisico inhield of wanneer iemand verdacht werd van het plegen van een misdrijf, zo stelden zij, kon de vrijheidsberoving als noodzakelijk geïnterpreteerd worden om de veiligheidssituatie in Afghanistan te verbeteren. Daarbovenop beweerden ze dat de machtiging in de resoluties hun in staat stelde om ook in de gevallen niet vermeld in (en dus in strijd met) artikel 5 EVRM tot vrijheidsberoving over te gaan. Hierbij baseerden ze zich op Artikel 103 VN-Charter, dat in geval van tegenstrijdige verplichtingen voorrang verleent aan het VN-Charter en bij uitbreiding, resoluties van de Veiligheidsraad.

De rechter was niet geheel overtuigd. Hoewel hij het ministerie van defensie kon volgen in zijn bewering dat het mandaat de bevoegdheid toekende om gevaarlijke individuen te arresteren en in detentie te houden, was hij van mening dat de Britse troepen deze bevoegdheid hadden overschreden. Zo stelde hij dat gezien het feit dat de deelnemende staten onder het Afghaans recht enkel bevoegd waren om personen van hun vrijheid te beroven met het doel om hen zo snel mogelijk aan de plaatselijke gerechtelijke instanties uit te leveren, er geen reden was om aan te nemen dat de formulering 'alle nodige maatregelen' dusdanig geïnterpreteerd kon worden om een langere vrijheidsberoving te rechtvaardigen dan nodig was om de overdracht te regelen. Naar zijn mening was de vrijheidsberoving voor 96 uur, zoals gehanteerd door ISAF, noodzakelijk, maar voldoende om de overdracht van de gedetineerde in goede banen te leiden en om het bewijs te verzamelen die verdere vervolging door de Afghaanse aanklagers mogelijk zou maken. Daarnaast geloofde hij niet dat de Veiligheidsraad verwachtte dat de staten in de uitvoering van het mandaat hun verplichtingen onder internationaal mensenrechtenrecht zouden schenden. Dit omdat reeds lang wordt aangenomen dat wanneer de Veiligheidsraad het noodzakelijk acht dat staten in strijd met hun internationale verplichtingen zouden handelen in de uitvoering van het mandaat, het dit ook in duidelijke en ondubbelzinnige bewoordingen zou neerschrijven. *In casu* was dit niet het geval. Bijgevolg kon Artikel 103 VN Charter geen toepassing vinden en kon de machtiging in de resoluties aldus niet geconstrueerd worden als zou het Artikel 5 EVRM opzij schuiven of als zou het de Britse troepen in staat stellen om in de gevallen niet vermeld in Artikel 5 EVRM tot vrijheidsberoving over te gaan. Vooruitlopend op zijn analyse van desbetreffend artikel, gaf de rechter hier aan dat vrijheidsberoving voor 96 uur, waarna de gedetineerde uitgeleverd of vrijgelaten werd, geen schending inhield maar dat dit niet noodzakelijk het geval was wat de langdurige detentie betrof die deze 96 uur oversteepte.

Wat het IHR betreft, stelde het VK dat in NICs verschillende rechtsgronden voor detentie impliciet in dit juridisch regime besloten liggen. Zo zou een detentiebevoegdheid in gemeenschappelijk artikel 3 (GA3) en/of Additioneel Protocol II (APII) gelezen kunnen worden, zou een rechtsgrond eveneens uit het recht om dodelijk geweld te gebruiken afgeleid kunnen worden en zou het internationaal gewoonterecht ook een uitweg bieden. Aangezien het humanitair recht in oorlogstijd bovendien beschouwd kon worden als de *lex specialis*, werd volgens de advocaten van de verdediging Artikel 5 EVRM buiten werking gesteld, waardoor

conformiteit van de langdurige detentie met het artikel niet getoetst moest worden. Opnieuw konden de argumenten van de verdediging de rechter niet overhalen.

De rechter verwierp resoluut de stelling dat het geschreven internationaal humanitair recht met betrekking tot de NICs de bevoegdheid verleende om personen van hun vrijheid te beroven. Hiervoor haalde hij vijf redenen aan. Eerst en vooral had hij het moeilijk om een impliciete detentiebevoegdheid te aanvaarden, ervan uitgaande dat indien de staten een rechtsgrond voor vrijheidsberoving hadden willen creëren ze dit expliciet in het artikel of verdrag hadden ingeschreven. Ten tweede, zo besloot de rechter, komt de bewering dat IHR een impliciete rechtsgrond voor vrijheidsberoving bevat voort uit de verkeerde veronderstelling dat het feit dat CA3 en AP2 regels over detentie bevatten impliceert dat ze eveneens de vrijheidsberoving wettigen. Omdat het kenmerkend is aan IHR dat het minimumvereisten neerlegt en het gedrag van de oorlogvoerende partijen regelt zonder acht te slaan op de rechtmatig karakter ervan, vond hij een dergelijke bewering niet houdbaar.¹ Ten derde, was de rechter de mening toegedaan dat de achterliggende reden voor en het doel van GA3 en AP2 onverenigbaar waren met een interpretatie die er een rechtsgrond voor detentie in zou lezen. Deze artikelen hebben immers een louter humanitair doel en willen alle gedetineerden een minimum aan bescherming bieden, ongeacht of de vrijheidsberoving wettig is of niet. Ten vierde waren vond de rechter duidelijke en overtuigende redenen die de afwezigheid van een rechtsgrond voor detentie in het recht met betrekking tot NICs konden verklaren. IHR is immers zonder onderscheid van toepassing op alle partijen in het conflict en reguleert in NICs aldus de gedragingen van zowel de betrokken staten, als van niet-statelijke groeperingen, waardoor de Staten die de verdragen onderhandeld hebben om begrijpelijke redenen beducht waren om niet-statelijke groeperingen het recht om te doden of om strijders van de tegenstander van hun vrijheid te beroven tijdens NICs toe te kennen. Ten slotte zag de rechter niet in waarom CA3 en AP2 de bevoegdheid zouden verlenen om iemand van zijn vrijheid te beroven aangezien zij op geen enkele manier de reikwijdte van deze bevoegdheid omschrijven. Dat nergens gespecificeerd werd wie gedetineerd mocht worden, waarom zij gedetineerd mochten worden, welke procedures nageleefd moesten worden en hoe lang de detentie kon duren, toonde in zijn optiek aan dat de vermelde rechtsregels niet tot doel hadden om een dergelijke bevoegdheid toe te kennen.

De rechter kon wel meer begrip opbrengen voor het argument dat de bevoegdheid om personen van hun vrijheid te beroven voortvloeit uit de bevoegdheid om te doden en hij aanvaardde dat wanneer de troepen gemachtigd zijn om dodelijk geweld te hanteren, ze eveneens gemachtigd zijn om tot een minder verregaande actie, zoals detentie, over te gaan. Echter, de rechter merkte hierbij onmiddellijk op dat de reikwijdte van deze machtiging beperkt is en op geen enkele wijze de langdurige detentie van SM kon rechtvaardigen. Immers, een afgeleide detentiebevoegdheid dooft volgens hem uit op hetzelfde ogenblik als de machtiging om dodelijk geweld te gebruiken. Gezien door vrijheidsberoving SM buiten strijd geplaatst was en diens dreiging geneutraliseerd werd, was dodelijk geweld niet langer toegestaan, en zelfs verboden. Om die reden besloot de rechter dan ook dat de arrestatie zelf de mogelijkheid voor verdere detentie op basis van deze rechtsgrond had weggenomen en een andere rechtsbasis gevonden moest worden om SM langer vast te houden. Tot slot, kon ook het derde luik van hun argumentatie, i.e. dat internationaal gewoonrecht een detentiebevoegdheid bevatte, op weinig bijval rekenen, simpelweg omdat de rechter geen bewijs vond dat het een algemene praktijk was onder staten om de rechtsbasis voor vrij-

¹ Dit werd meermaals erkend in het kader van het gebruik van geweld. Het IHR regelt dit geweldsgebruik uitgebreid zonder uitspraak te doen over de wettigheid ervan. In dit opzicht is het een neutraal rechtsregime, dat minimumgaranties wil neerleggen die gerespecteerd moeten worden ongeacht of de geweldgebruiker hiervoor een legitieme reden heeft. Dezelfde redenering kan toegepast worden met betrekking tot vrijheidsberoving.

heidsberoving tijdens NICs in IHR te zoeken. Uit onderzoek bleek dat wanneer Staten een rechtsgrond voor detentie zochten, zij deze doorgaans afleidden uit resoluties van de Veiligheidsraad of het nationale recht van de staat waarin hun troepen actief waren. Zelfs in het geval geen rechtsgrond vervat lag in deze bronnen, bleken ze eerder geneigd eigen wetgeving aan te nemen in plaats van naar IHR te verwijzen. Kortom, de rechter vond dat er geen rechtsgrond voor detentie in IHR vervat lag die als *lex specialis* voorrang moest krijgen op art. 5 EVRM. Terzijde vermeldde de rechter hier dat de enige manier waarop IHR de overhand zou kunnen krijgen op het EVRM, is door gebruik te maken van de mogelijkheid om van diens artikelen af te wijken op grond van Art. 15 EVRM.

Nadat de rechter de stelling dat Art. 5 EVRM gekwalificeerd of buiten toepassing verklaard moest worden door de *lex specialis*, IHR of het bestaan van een resolutie van de VN Veiligheidsraad aldus verworpen had, ging hij nader in op de verenigbaarheid van de detentie van SM met het artikel zelf. Na de detentie nauwkeurig tegen het licht van de verschillende onderdelen van het artikel te hebben bekeken, besloot de rechter in het 117 pagina's tellende vonnis uiteindelijk dat de arrestatie en de eerste 96 uur van de vrijheidsberoving wettig waren en conform Art. 5 EVRM. De overige 106 dagen die SM in detentie doorbracht, daarentegen, konden niet gerechtvaardigd worden en schonden het artikel omwille van de volgende redenen:

- Er was geen wettelijke basis voor de detentie, noch onder het nationale recht van Afghanistan noch onder het internationaal recht, waardoor de vrijheidsberoving niet rechtmatig en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure plaatsvond, zoals vereist wordt door Art. 5(1);
- Art. 5(1) een limitatieve lijst bevat van toegelaten niet-arbitraire vormen van detentie en zowel vrijheidsberoving om veiligheidsredenen, opsluiting met het oog op verdere onderzaging, als detentie om logistieke redenen niet op deze lijst voorkomen. Voor zover het doel van de vrijheidsberoving was om hem voor de bevoegde gerechtelijke autoriteiten te brengen op redelijke verdenking van een strafbaar feit – wat wel een toegelaten vorm van detentie is en hier onrechtstreeks het geval is omdat SM uiteindelijk veroordeeld werd door een Afghaanse rechtbank –, gebeurde dit niet 'onverwijld' waardoor het dan weer Art. 5(2) schond;
- SM het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is, ontzegd werd, waardoor de *habeas corpus*-vereiste besloten in Art. 5 (4) niet nageleefd werd.

Omwille van deze schending, zo stelde de rechter, had SM onder Art. 5(5) EVRM een recht op compensatie en moest de VK hem dan ook vergoeden voor de geleden schade.

3. Kanttekeningen

De uitspraak in de zaak *Serdar Mohammed v. Ministry of Defence* heeft voor de nodige commotie gezorgd. Hoewel de meeste commentatoren het er tot nu toe over eens waren dat de rechter een noemenswaardige poging heeft gedaan om enkele van de meeste complexe internationale juridische problemen, waarmee hij niet vertrouwd mee was, aan te pakken, is de uitspraak niet vrij van kritiek en zal ze wellicht de nodige tegenkanting krijgen in hoger beroep. Van meet af aan heeft het VK te kennen gegeven ontstemd en het manifest oneens te zijn met de bevindingen van de rechter. Daarnaast werd reeds duidelijk dat binnen zowel het militaire juridisch apparaat van de verschillende Europese staten die geregeld deel-

nemen aan internationale militaire operaties als de academische wereld een aanzienlijke groep tegenstanders van de uitspraak te vinden zijn. Het voornaamste twistpunt blijkt het ontbreken van een impliciete rechtsgrond voor detentie in IHR te zijn, waarbij deze groep zich quasi-categoriek achter de argumentatie van het VK omtrent dit punt schaart en bijkomende redenen aandraagt die het bestaan van een impliciete rechtsgrond zouden aantonen (AUGHEY & SARI, 2015; GOODMAN, 2015; MACAK, 2014; SARI, 2014). Zelf het Internationale Rode Kruiscomité heeft zich in een recente opiniepaper uitgesproken in het voordeel van het bestaan van een impliciete rechtsgrond (INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS, November 2014, p. 7). Gezien deze tegenkanting, zal het een dubbeltje op zijn kant worden of het *UK Court of Appeal* het vonnis uit eerste aanleg zal bevestigen.

Naar mijn mening zou het echter een vergissing zijn om deze uitspraak in hoger beroep te hervormen. Hoewel m.i. niet alles uit het vonnis verdedigbaar is, heeft de rechter het op de cruciale punten wellicht wel bij het rechte eind. IHR voorziet niet in een rechtsgrond voor detentie en zal daarom, behalve in geval van een derogatie, het EVRM niet buiten toepassing plaatsen (HELLER, 2015; HILL-CAWTHORNE & AKANDE, 2014; HOROWITZ, 2015; HOROWITZ & ROGERS, 2014; JINKS, 2014; MILANOVIC, 2014; ROWE, 2012). Er anders over beslissen zou neerkomen op het miskennen van de intentie van de staten die het verdrag onderhandeld hebben om de regulering van vrijheidsberoving in NICs over te laten aan het nationale recht, opdat hun soevereiniteit niet in het gedrang zou komen en de niet-statelijke groeperingen zouden kunnen profiteren van een internationale rechtsgrond voor detentie. Bovendien zou een andere beslissing moeilijk te verzoenen zijn met het *'nulla poena, sine lege'*-principe. De bron en omvang van die autoriteit moet aldus elders gezocht worden en indien staten in de toekomst zullen willen overgaan tot vrijheidsberoving om veiligheidsredenen, opsluiting met het oog op verdere ondervraging en detentie om logistieke redenen in de context van een NIC – kortom, niet-toegestane vormen van detentie onder Art. 5 EVRM –, hebben zij bijgevolg drie opties: een duidelijk omschreven bevoegdheid hiertoe expliciet voorzien in de Resoluties van de Veiligheidsraad, het IHR aanpassen opdat het een rechtsgrond zou voorzien in NICs of zich baseren op het eigen nationale recht of het recht van de staat die de militaire operatie ontvangt. Omdat de eerste twee opties om politieke eerder om dan juridische redenen weinig haalbaar lijken, lijkt de derde optie het meeste kans op succes bieden (RONA, 2015: 57-58).

Referenties

Serdar Mohammed v. Ministry of Defence [2014] EWHC 1369 (QB)

AUGHEY, S. & SARI, A. (2015). Targeting and Detention in Non-International Armed Conflict: Serdar Mohammed and the Limits of Human Rights Convergence. *International Law Studies*, 91, 60-118.

GOODMAN, R. (2015). Authorization vs. Regulation of Detention: What Serdar Mohammed v. MOD Got Right and Wrong, *Just Security*, <http://justsecurity.org/19755/authorization-vs-regulation-detention-serdar-mohammed-v-mod-wrong/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).

HELLER, K.J. (2015). Responding to Ryan Goodman About Serdar Mohammed – Part I, *Opinio Juris* <http://opiniojuris.org/2015/02/05/goodman-serdar-mohammed-part/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).

HILL-CAWTHORNE, L. & AKANDE, D. (2014). Does IHL Provide a Legal Basis for Detention in Non-International Armed Conflicts?, *EJIL:Talk!*, <http://www.ejiltalk.org/does-ihl-provide-a-legal-basis-for-detention-in-non-international-armed-conflicts/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).

- HOROWITZ, J. (2015). IHL Doesn't Regulate NIAC Internment – A Drafting History Perspective, *Opinio Juris*, <http://opiniojuris.org/2015/02/09/guest-post-ihl-doesnt-regulate-niac-internment-drafting-history-perspective/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- HOROWITZ, J. & ROGERS, C. (2014). Does IHL Need Human Rights Law?: The Curious Case of NIAC Detention, *Just Security*, <http://justsecurity.org/10134/guest-post-ihl-human-rights-law-curious-case-niac-detention-serdar-mohammed/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS. (2014). *Internment in Armed Conflict: Basic Rules and Challenges*, Opinion Paper. https://www.icrc.org/en/document/internment-armed-conflict-basic-rules-and-challenges#.VP_7av4cS7o (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- JINKS, D. (2014). Does IHL Authorize Detention in NIACs?, *Just Security*, <http://justsecurity.org/10144/ihl-authorize-detention-niacs/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- MACAK, K. (2014). No Legal Basis under IHL for Detention in Non-International Armed Conflicts? A Comment on Serdar Mohammed v. Ministry of Defence, *EJIL:Talk!*, <http://www.ejiltalk.org/no-legal-basis-under-ihl-for-detention-in-non-international-armed-conflicts-a-comment-on-serdar-mohammed-v-ministry-of-defence/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- MILANOVIC, M. (2014). High Court Rules that the UK Lacks IHL Detention Authority in Afghanistan, *EJIL:Talk!*, <http://www.ejiltalk.org/high-court-rules-that-the-uk-lacks-ihl-detention-authority-in-afghanistan/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).
- RONA, G. (2015). Is there a way out of the Non-International Armed Conflict Detention Dilemma? *International Law Studies*, 91, 32-59.
- ROWE, P. (2012). Is There A Right To Detain Civilians By Foreign Armed Forces During A Non-International Armed Conflict? *International & Comparative Law Quarterly*, 61(03), 697-711.
- SARI, A. (2014). Sorry Sir, We're All Non-State Actors Now: A Reply to Hill-Cawthorne and Akande on the Authority to Kill and Detain in Niac, *EJIL:Talk!*, <http://www.ejiltalk.org/sorry-sir-were-all-non-state-actors-now-a-reply-to-hill-cawthorne-and-akande-on-the-authority-to-kill-and-detain-in-niac/> (laatst geconsulteerd op 11 maart 2015).

RECHT EN GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG / LAW AND MENTAL HEALTH

Een nieuwe Interneringswet, een nieuwe wind door het interneringslandschap?

KATRIEN HANOULLE^a

^a Assistent, Instituut voor strafrecht, KU Leuven (Corresp.: katrien.hanoulle@law.kuleuven.be).

1. Inleiding

Op 9 juli 2014 verscheen in het Belgisch Staatsblad de Wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen. Deze wet, die ten laatste in werking treedt op 1 januari 2016, heft de Wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele feiten (hierna: *WBM*) en de Wet van 21 april 2007 betreffende de internering van personen met een geestesstoornis (hierna: *Interningswet van 2007*) op. De inwerkingtreding van de Interneringswet van 2007 was echter bepaald op 1 januari 2015, zodat deze op de valreep werd opgeheven om te vermijden dat de wet nog voor één jaar zou gelden (art. 2 wet diverse bepalingen, 2014).

Dat de inwerkingtreding van de Interneringswet van 2007 reeds zeven jaar herhaaldelijk werd uitgesteld, kende verschillende redenen. Zo beargumenteerde toenmalig Minister van Justitie TURTELBOOM het uitstel in 2013 vanuit ten eerste de noodzaak om aanpassingen